

T: Poprosím vás ještě jednou na záznam, že souhlasíte s tím, že vás nahrávám a že informace získané během rozhovoru budou použity pro účely diplomové práce...

Rodič B: Ano, souhlasím se vším

T: Já vás nejdřív poprosím, jestli byste krátce představila vaši rodinu...

Rodič B: Jo, no tak my teda máme dva syny, Bertík je neslyšící autista, druhý syn je jenom neslyšící. Bertík je starší, bude mu 7 v listopadu, mladšímu synovi byly teď čerstvě 3 roky. Jsme s manželem, nebo teda s jejich tatínkem rozvedení, Bertíka máme ve střídavé péči. Teď tady žijeme dohromady vlastně s mými rodiči ve dvou bytech vedle sebe.

T: Jak probíhalo těhotenství a porod s Bertíkem?

Rodič B: Já jsem byla hrozně mladá, byl počat přes antikoncepci, když mi bylo 21 let, narodil se o měsíc dřív, to těhotenství bylo, jako v rámci možností fyziologický, nic extra se nedělo, až na ten předčasnej porod, ale vlastně 36. tejdén, takže taky žádný drama. Bertík byl, jako na to že byl teda lehce nedonošenej, tak byl hrozně šikovnej novorozenec, bezproblémová poporodní adaptace, plně kojenej, dlouho, hezky přibíjeval na váze, nic extra jako... Jenom se teda narodil císařským řezem, ale to bylo asi zbytečný vlastně. Spíš jako z mojí strany, než že by jemu se něco dělo... A myslím, že kdybych o tom věděla, co vím teď, tak bych se třeba tak lehce říznout nenechala. Takže tak.

T: Dobře. Kdy jste začali pozorovat, že je s Bertíkem něco v nepořádku, že je něco jinak..?

Rodič B: No, ono vlastně už v porodnici vyšel špatně ten screening, co se dělá na ten sluch s tím, že nás objednali za tři měsíce asi na kontrolu, z čehož my jsme byli samozřejmě hrozně špatný. Celkově to bylo takový dramatický, takže jsme se objednali jinam, tam jsme šli když bylo Bertíkovi 6 tejdnu, a tam jsme bohužel narazili na špatnou lékařku, která nám rok tvrdila, že slyší. A až vlastně po roce jsme se dostali - protože furt do nás bylo z rodiny, hlavně moje maminka do nás hučela, že to dítě se nevyvíjí. Byli jsme u ní asi třikrát za ten rok a ona vždycky mu zopakovala to vyšetření, jenom ty otoakustický emise, nikam nás neposlala - na BERU, ani na nic jinýho...

T: Aha

Rodič B: A vždycky přišla s tím, že slyší. No a až potom jako na nátlak rodiny jsme se dostali jinam. Nejdřív vlastně na VRA do Tamtamu, kde teda vyšlo, že by měl mít nějakou ztrátu sluchu a pak jsme už šli na BERA do Hradce a tam vyšlo, že je hluchej jak poleno, když to řeknem na fěrovku no. Jako že má vlastně velmi těžký ztráty sluchu. Takže rovnou objednání do Motola, na SSEP, rovnou zapsání do pořadníku na kochleární implantaci, sluchadla a tak dále... No, s tím ještě genetika, tak je to mutace Connexinu se ukázalo, vid'... A... No a takže Bertík dostal sluchadýlka, byl vlastně šikovnej, docela hezky s nima rehabilitoval. On paradoxně na to jedno ucho neměl ty ztráty tak jako hrozný... Takže byl jako relativně šikovnej s těma sluchadlami. No ale rovnou jsme se vrhli do tý implantace, nejdřív na jedno ucho, pak na druhý.

T: A to mu bylo kolik let?

Rodič B: První nastavování toho prvního ucha měl přesně na druhý narozeniny. Takže vlastně ta operace byla lehce před druhéma narozeninama. Jo vlastně od toho roku tak ten rok trvalo stanovení té diagnózy a tak dále... To druhý bylo hned potom. Protože ono to vypadalo, že to bude dobrý s tím uchem, ale pak vlastně (...) Ještě to bylo takový debilní období. No pan docent A, teda abychom byli přesný, operoval jedno ouško. No a on vlastně umřel chvilku před tím, než šel Bertík na operaci. Nastoupil tam teďka pan docent B... Pan docent B zavedl ty oboustranný implantace. Ale my jsme vlastně šli v takovém jakoby tom období, kdy se ještě nevědělo, jestli teda jedno ucho, druhý ucho a doporučili nám teda, nebo prostě jsme se tehdy rozhodli... Teď by vám řekli „jo, rovnou na jednu operaci obě uši“. Ale tehdy to bylo takový, že ještě nikdo moc nevěděl, takže tehdy jsme se domluvili, že nejdřív dáme jedno ucho, na druhým necháme to sluchadlo, na lepším, a pak se uvidí. No a pak jsme rovnou jako doopervali to druhý. Jako zpětně. Jenže to byla blbost no. Nebo prostě nemá smysl se nad tím nějak moc jako trápit,...

T: To myslíte tak, že byste nechala sluchadlo, nebo jak to myslíte?

Rodič B: No, jako já kdybych věděla, že má autismus, tak bych mu určitě nechala sluchadlo. To jako, on vlastně s těma implantátama nikdy nerehabilitoval tak pěkně jako s tím sluchadlem. Myslím, že se s tím prostě nikdy jako úplně nesžil. Myslím, že s těma

sluchadlami by měl větší šanci na tu rehabilitaci. Ale ono celkově, vlastně když se bavíte jako s nějakýma rodičema neslyšících autistů, tak je to vlastně jakoby častej jev, že tu kochleární implantaci jakoby nepřijmou. A vlastně je to jeden z...

Vlastně tak se přišlo na ten autismus, že on ačkoliv nosil sluchadla a rehabilitoval s nima, nebo respektive nosil ty implantáty, tak se fakt jako nerozvíjel v tom sluchu. A tam vlastně vyšlo první podezření na ten autismus od paní psycholožky. Ona říkala, že z těch ročně odimplantovanejších dětí cca dvě až tři potom diagnostikuje s podezřením na poruchu autistického spektra. Právě tím, že ta rehabilitace řečová neprobíhá tak jak by měla.

No je pravda, že když se to srovná s tím jeho bráškou, tak to už jsme věděli, takže ten v roce dostal... Na druhou stranu v uvozovkách výhoda, ten je opravdu úplně hluchej. Jako ten má na 120 dB jeden ťuk.

T: Takže jste vlastně neřešili, jestli sluchadla nechat, nebo...

Rodič B: Takže jako tam vůbec nebylo co řešit. Ten v roce dostal kochleární implantáty oba dva no a od té doby pusu nezavřel.

T: A jakým způsobem jste teda s Bertíkem komunikovali před implantací?

Rodič B: Znakama.

T: Začali jste hned znakovat...?

Rodič B: Jo, určitě, my jsme začali znakovat, já vlastně jakoby, nebo teda všichni v rodině těm znakům fandíme. Takže my na oba kluky znakuje. Mladší ačkoliv už mluví, tak taky umí znakovat a je to třeba roztomilý, protože sice mluví, ale hrozně patlá, není mu rozumět, takže v moment, kdy třeba mu nerozumíme, tak to zaznakuje a tak. No a Bertík vlastně znakuje dodnes. Protože on ještě jak nosil ty ouška, tak hodně plakal. Hodně ho to trápilo, nechtěl to nosit, byl to strašnej boj. Tak jsme se pak rozhodli, že to zkusíme chvilku bez uší. Takže to třeba tři čtvrtě roku vůbec nenosil po dohodě s Motolem, no a pak jsme si řekli, že jako ušel zas nějaký kus cesty, tak že to zkusíme znova. Takže teďka to zkusíme asi třeba půl nebo tři čtvrtě roku jako od znova a je to dobrý. Už minimálně nepláče, nějakým způsobem to nosit chce, minimálně ví, že se to takhle nosí na ven, do školky... Doma si třeba chce chvilku odpočinout, ale jako chápe... nějakým způsobem

s tím slyší, třeba jako muziku nebo tak, ale jako nepřijde mi, že by... Určitě mluvit nebude. A náš cíl je teď, aby ho jako nepřejela ta tramvaj. Nebo respektive, aby ji slyšel. No, což si myslím, že by mohlo jako nějakým způsobem jít. Jo, ale určitě ty zvuky nebude nějak extra využívat. A furt je primární ta komunikace těma znakama tak, jak je schopnej ten autista komunikovat.

T: A ta implantace jako taková a to nejbližší období potom proběhlo v pořádku, bez nějakých komplikací?

Rodič B: No po tý první implantaci měl komplikace. Tam i měl vlastně asi tři reoperace, se mu tam vždycky udělal hematom, výpotek, a oni mu ho vždycky museli punktovat no. Což je třeba věc, která, kdyby se to stalo dospělýmu člověku, tak ho na to asi neuspávaj znova. To vlastně jde jenom o to, že se udělá vlastně modřinka na tý hlavě a jak je to u tý lebky, tak se to musí prostě vysát. A dospělýho člověka by jenom prostě nechali ležet v klidu že jo, ale to dítě na to musejí přispat, aby na něm nemuseli tři stát. Takže Bertík byl v tom raným dětství v narkóze asi osmkrát - to máme spočítaný.

Jo, i když jde jenom o nějaký krátký, tak přece jenom byl prostě takhle v analgosedaci několikrát no, což si myslím, že prostě pro tu hlavičku nebylo úplně dobře. Ale to je jenom můj názor. Ale třeba u mladšího syna jsem se to snažila eliminovat co to šlo, abychom předešli nějakým potížím no. A taky vlastně u Bertíka, ono to bylo hodně tím, že po tý operaci opravdu hodně plakal a vlastně si to vyřval. Jak řvou ty děti, tak se jim zvýší krevní tlak a vlastně to víc krvácí. Což třeba u toho mladšího už právě poučená jsem věděla a rovnou jsem poprosila o to, aby ho přitlumili lékama a bylo to vlastně daleko lepší v tom dletom.

T: A první nastavování s Bertíkem?

Rodič B: To už si asi nepamatuju. Jaký to bylo? Asi dobrý no, já nevím, já se přiznám, že nevím... Já mám jako mladšího syna, protože to bylo hrozně hezký, ten se jako smál. Nemluvil, byl takovej... Ale u Bertíka si to nějak nevybavuju. Jenom vím, že když jsme přišli domů, tak že znakoval, že slyší muziku a že začal tancovat. Tak to bylo roztomilý no, to byl asi druhý den po tom nastavování. Ale ještě měl na druhým uchu to sluchadlo... Vlastně do dneška tu muziku nějakým způsobem vnímá asi tak jako nejlíp Bertík. Hm.

T: A vidíte nějaký rozdíl po kochleární implantaci v tom, jakým způsobem komunikuje třeba s... tak brášku neměl před tím, ale tak s vrstevníky nebo s jinými dětmi?

Rodič B: To se jako hrozně těžce dá takhle říct, protože tam jako hraje velkou roli ten věk, jo... Já nedokážu prostě srovnat, jak by komunikoval, protože mu prostě byly dva roky. Přijde mi to stejný jo, i když vlastně ty uši nenosil teď, když to srovnám třeba takhle, což je tím věkem blíž, tak jako komunikuje stejně s těma dětma. On má rád děti, má rád starší děti, ideálně takový na hranici puberty,... Je to trošičku problém, takhle když jsme třeba na těch hřištích, protože támhle se slejzá právě taková ta omladina a on se s nima jako chce kamarádit a oni jak jsou v těch telecích letech, tak je to takový jako pitomý.

Takže s tím trošičku bojujeme - s tím kontaktem, protože samozřejmě neví, jak na to no. Nevybírám si úplně vhodně. Ale snažíme se to eliminovat. Odpoledne máme sraz s mýma sestřenicema, nebo se sestřenicí a bratrancem.

T: Super... A třeba s bráškou komunikuje jak?

Rodič B: Na brášku znakuje, brášku provokuje. To jako hodně provokuje děti. A hodně se o něj snaží starat, hodně ho komanduje, což ten malej jeho teda taky a vlastně je na něj docela hodnej. Akorát je problém ta váhová převaha no, že když se Bertík ožene, tak bratr lítá vzduchem. Ale to není jako špatnej úmysl, to je prostě jenom o tom, jak je obrovskej no. Ale jako je na něj hodnej, i si od něj nechá hodně líbit, chce si s ním hrát. Zase neví úplně jak na to - hodně se honěj teď, tak to jsou spokojený oba dva.

T: Tak to je super, že takhle dokáže i tu společnou hru...

Rodič B: Jojojo, on hru má docela pěknou na autistu, to nikdy neměl takový to že by rovnal jenom ty autíčka.

T: A přijme třeba pravidla někoho druhého?

Rodič B: Tak do jaký míry je to schopnej pochopit. Ale většinou si docela vystačí s tím honěním. To je docela dobrý, to se dá i na těch hřištích. On ještě nechápe, že by měl bejt první, že je furt ten co honí. Takže většinou se třeba najdou ty děti, co je zase baví to, že je někdo honí a že oni jsou ty první. Protože on zase nikoho nepředběhne s tou svojí vahou. No a jako pravidla hry, do jaký míry je to schopnej pochopit no. Nic jako složitýho nedá.

T: Já jsem měla na mysli třeba to honění. Jestli je schopný té výměny rolí. Ale to jste říkala, že vlastně...

Rodič B: Ne, ne, to ne. On jako je ten, co furt honí, ale většinou to ty děti baví. Jo, že oni ho jako popichujou a on zase není takovej ten - on není schopnej takovýho naštvání, že by jako ty ostatní byli proti němu. Takže vlastně jsou s tím všichni spokojený. No, nebo na schovku, nebo nějaký cukr, káva, limonáda - tak to nepochopí. Ale jako dá se s ním hrát. Jo a rád závodí, ale zase není schopnej pochopit, že by měl bejt první. Ale nevadí mu to, takže dobrý.

T: A třeba když porovnáte, když nosil a nenosil uši, jak jste tam měli i tu pauzu, tak když porovnáte jestli tam byl nějaký rozdíl v tom, jakým způsobem chápal denní režim, nebo to, jak máte doma nějaký systém...

Rodič B: Hm, to si nemyslím. Myslím si, že jediný co, že vlastně jsme mu ulevili v tu chvíli, kdy jako ty uši opravdu nesnášel. Možná to na něj třeba bylo hlasitý. On vlastně teď začíná s tím nastavováním od znova. Takže třeba se přistupuje k tomu jemněji. Ale jediný, že jsme mu ulevili v tom, kdy ho to opravdu jako rušilo od toho, že měl ten klid na to se víc soustředit na ten svůj jakoby svět. Teď nějakým způsobem zase trošičku se v tý hlavičce hnul a je to teda lepší.

T: A co se týče verbální komunikace...

Rodič B: Zůstala mu „máma“, když mu teče do bot. Ale to v podstatě nikdy nepoužívá na mě, to používá jenom třeba v těch školkách, nebo když je někde jako beze mě. On to používá i na tátu. Ale jinak ne. Ale odezírá docela.

T: Jo?

Rodič B: Hm, říkají v tý školce, že docela jo. Já to teda všechno podporuju znakama. Ale on vlastně chodil do školky pro sluchově postižený, ale tam už potom to bylo takový blbý, takže přešel do školky pro autisty, která je úplně skvělá. A tam byl vlastně v tý třídě za hvězdu, mezi takovejma těma klasickejma autistama s nějakou těžší mentální retardací. Což je teda jenom můj názor, já nevím, jaký ty děti mají diagnózy, jenom jak jsem je viděla. Takže oni ho sami od sebe vlastně teďka integrovali do normální třídy pro předškolní dětičky, to je třída jakoby těch, co mají odklad – odkladáčků. A tam jsou dvě

starší učitelky, který vůbec neznakují. Oni se teda snažej, kvůli němu se naučej pár znaků. Tamty holky taky neznakovaly u těch autíků, ale vlastně kvůli němu se to učily. Vždycky to téma, co probírali, tak se vlastně naučily ty znaky a tyhlencty paní učitelky vůbec. A říkaj, že se normálně domluvěj, že odezírá no.

T: Paráda, to je skvělý.

Rodič B: No, ale on se v tom režimu tý školky chová jinak no. On je tam asi takovej spokojenej...

T: A kdy začal chodit do té první školky?

Rodič B: Brzo, ve dvou letech. Od tří let tam chodil normálně na plnej úvazek.

T: Změnily se jeho zájmy po kochleární implantaci?

Rodič B: To se fakt jako...

T: Vlastně tu muziku jste říkala...

Rodič B: Muzika, no ale to ho vlastně asi bavilo docela už před tím, už když měl sluchadla... To se hrozně blbě určuje, když máte dvouletý dítě. On takhle jako hučí, furt jako vokalizuje...

T: Ale je to mnohem míň, já si právě pamatuju, že strašně hučel, když se mu nasadily ty uši.

Rodič B: To bylo právě tehdy, jak jsme to teda sundali. A myslím si, že to bylo teda jako dobrý rozhodnutí. Že mu to prostě dovolilo nějakým způsobem víc ten svůj svět vnímat tak, jak potřeboval. Že prostě u těch autíků fakt do tý hlavy vůbec nevidíte a nedá se vůbec snažit se ho našroubovat do našeho světa. Což je těžký pak vychytat, co jako je ten jeho svět vlastně.

T: A ke klinickému logopedovi chodíte?

Rodič B: Teď vlastně chodíme na Mrázovku...

T: Jako v rámci nastavování, nebo ještě...

Rodič B: V rámci nastavování. Ale že bychom teď chodili, jak jsme chodili na logopedii, tak zatím ne. A zatím si myslím, teda jako upřímně - nebo já nevím, zas abych nebyla za

krkavčí matku - ale že to není úplně teď jako... On to nastavování nějakým způsobem dává, když teda má náladu, to jako chápe a podporovat mluvení, to je takový... Leda ty znaky no, ale to zase tím, že já docela znakuju, tak si myslím, že tohlencto máme nějak pokrytý. Uvidíme dál, jestli by se ta řeč nějak jako rozvíjela, ale zase...

T: Tak ono je to třeba i o rozvoji sluchového vnímání třeba, že by si...

Rodič B: Tak já vím, co tam s ním ty logopedi dělaj. S tím malým chodím, protože si myslím, že tam už je potřeba podchytit ten rozvoj řeči. Ale s tímhle tím nechodíme. Přiznáváme se dobrovolně, uvidíme jak dál no.

T: A kromě teda logopedů, nějaký jiný odborníci... Vy jste měli vlastně dvě raný péče, že jo...

Rodič B: Máme dvě raný péče, nebo teda na Bertíka už Tamtam nechodí, máme psychiatra, neurologa a to je vlastně všechno, jinak vlastně nemá žádný potíže. A na žádnou jako terapii autismu vyloženě nechodíme. Uvidíme, jak dál. On je v pohodě, akorát má velký záchvaty afektů a vlastně už i jako zvažujeme, že bude přecházet víc do... A právě než jsme se sem třeba vypravili, tak právě bylo o tom, že se hrozně zlobil no. A už prostě ta jeho váha je jako blbá. Tak právě přemýšlíme, že bude teď ta péče víc situovaná u toho tatínka, kterej přecejenom má o nějakých 30-40 kilo víc než já, takže je to pro něj v tomhle tom jednodušší a Bertík ho má moc rád. Nebo v tom jako není problém potom, takže teďka řešíme pomalu nějak tohlencto a uvidíme no.

T: A ještě k té komunikaci – on znakuje a nějakým způsobem to rozvíjíte spolu a v té školce teď.

Rodič B: No, hlavně spolu a on samozřejmě ve školce má obrázky hodně, já si taky vypomáhám obrázkama, nebo teda všichni...

T: On jel i hodně přes piktogramy, že jo, jednu dobu

Rodič B: Taky, no jako já jsem nikdy úplně se ho nesnažila v tom podporovat - nebo takhle, to zní blbě, ale v tý školce mají normálně schéma. On je ale schopnej to pochopit i těma znakama, to je jenom vlastně spíš taková, mi přijde, berlička pro ty lidi, co neuměj tolik těma znakama. Ale když mu řeknete těma znakama, co bude, tak on to taky jako dá.

Samozřejmě pak je ten problém, že se začne zlobit jako že to nechce, ale on vlastně těma znakama se domluví. Ale piktogramy taky chápe každopádně.

A potom si hodně vypomáháme obrázkama na věci, na který nám nestačí ani piktogram, ani znak. Jako něco prostě nenadálýho. Tak to jsem si vymyslela takovej svůj systém, že mu to normálně najdu na googlu na obrázkách. Typu třeba, když vymyslím, že půjdeme třeba na takový ty dětský herny, znáte to, ty prolejšačky vevnitř, jo, teď mě napadlo... Nebo třeba v hospodě když si vybíráme jídlo, tak mu ukazuju obrázky co chce. Najdu mu tři věci, co si myslím, že by si dal, ukážu mu řízek, špagety a pizzu a on si mezi tím vybere. A tak.

T: A tam, v rámci té školky, kam chodí, tak tam je rovnou i škola?

Rodič B: Ne. Není, to vlastně teď musíme hledat. A rádi bychom, nejlepší by bylo, aby šel do Radlic, jak tam otvíraj čas od času tu třídu pro kombinovaný vady, to by vlastně pro něj bylo úplně ideální. Protože on vlastně mentální retardaci jako takovou primárně nemá, je vlastně celkem inteligentní, takovej fakt jako Rainman. On je schopnej, on třeba čte. Já vůbec nevím, jak to dal, ale tím globálním čtením on fakt třeba popcorn přečte všude. Jo, jako to co potřebuje... Je opravdu strašně šikovnej.

No a tím je to vlastně jakoby horší, protože on má úplně... Těma handicapama by spadal do nějaký speciální školy. Ale na druhou stranu má ten intelekt na to, aby dal nějakým způsobem normální základku. Ale zároveň potřebuje to znakové prostředí, protože to, že ho dávaj ve škole pro normální děti, to si myslím, že nějakým způsobem není takovej problém. Ale nedokážu si představit, jak by ho mohli vzdělávat bez těch znaků, který on opravdu potřebuje na to, aby teda do něj mohl někdo něco sypat. Takže zjišťuju tuhleto třídu, vědí tam o nás, no ale jestli jí otevrou, to nevím. A jinak by to chtělo nějakou jinou školu pro neslyšící, ale oni ho nikde nevezmou. Protože zas to chování problémový má. V tomhle je to opravdu pitomý. Jako upřímně nevím co s tím, protože SPC se na to moc netvářej a tak... A Ječná ta nepřichází v úvahu tou orální metodou. Takže nevím, doufám, že ho do jedný nebo do druhý školy upíchnu no.

T: A třeba SPC by vám nepomohlo ho umístit?

Rodič B: No tak jako třeba ono, on jako víte co... Já si myslím, že docela mám ten přehled o tom, jaký ty možnosti jsou, i vlastně já dělám v sociálních službách, teď teda chvilku, ale já v tom jedu v těch zařízeních, který poskytují kdejakou péči a ono, ty znaky... Zase jsme omezený těma znakama. Tam by nebyl pak problém sehnat nějakou školu, kam by vzali autíka. Ale nikde neznakují. Já bych radši tu normální školu, i klidně třeba s nějakým asistentem. Pokažd' ho chceme opravdu jako vzdělávat, tak musíme, musíme najít ten znakující systém.

T: To by bylo vlastně od příštího září, že jo?

Rodič B: Od příštího roku no. On vlastně teď má první odklad, loni to měl biologicky, protože je narozený na konci listopadu, ale od příštího roku už teda by měl jít.

T: Ale tak to se může všechno ještě posunout - to chování,...

Rodič B: Ano, proto jsme ten odklad taky chtěli. Já nevím, možná bych klidně jestli by nám dovolili ještě jeden, ale zase on už je takhle velikej, aby mezi těma prvňáčkama nebyl úplně jak... Ale tak. My můžeme studovat klidně do 26, nás to nehoní... Jestli se vyučíme na kuchaře třeba, vid', uvidíme.

Jo ještě je zajímavý, že si vymejší svoje znaky... No tak ono to je docela logický. On má třeba hodně znaků na jídlo. Jo, že třeba takhle dělá burger, že chce. Jo, nebo ... jsou špagety, nebo ty nudlový polívky. Jo, takže ono něco jako je logický. Něco patlá, takže mi dlouho trvalo, třeba furt dělal jako takhle ... My tomu říkáme, že šišlá ve znacích, no, tak... Tohlencto je docela legrace. On si opravdu na věci, který potřebuje, si umí ten znak vytvořit a fakt ho používá. Takže mimo jiné dělá takhle jako že vlastně takový ano, ale mezi dvěma lidma, vlastně jako š'ouchá do těch lidí a znamená to jako takovej ekvivalent spolu, vid'?

T: A teď jste spokojená s přínosem kochleárního implantátu?

Rodič B: No já bych mu to nenechala udělat, kdybych věděla, že bude mít autismus. Já si myslím, že to teda pro něj není dobře, že vlastně s těma sluchadlami, který by mu jenom mechanicky zesilovaly ten zvuk, že by mu bylo líp. Ale to prostě nemůžete odhadnout. Pokažd' chcete udělat tu implantaci zavčas, tak se to holt risknout musí. Ale třeba mi přijde, že o tomhle se trochu jako málo mluví, že to je takový hodně... Všechno jenom

jako jak je to super, ale takový ty druhý, že to nemusí bejt tak super... Že to je takový jako trošičku, pro ty vyjukaný rodiče jednostranný.

T: A kdybyste porovнала přímo vaše očekávání od implantace s tou realitou...

Rodič B: Víte co, to je fakt všechno přebitý tím autismem. Já to nedokážu od sebe úplně oddělit. Já si myslím, že kochleární implantát je úžasná věc. A my jsme vlastně věděli, že to druhý dítě může být hluchý, stejně jsme do toho šli, protože nám bylo jasné, že i kdyby bylo hluchý, jako že je, tak prostě kdyžtak dostane ten kochleární implantát a bude úplně v pohodě. A je to tak jako jo, ten malej je, jak kdyby měl silný brejle. No a ráno si nasadí ouška a normálně funguje. Dokonce mi vlastně začal chodit do normální školičky, protože jak jsem začala chodit do práce, tak se prostě to muselo nějak jako vyřešit, abych to neměla daleko, takže prostě šel normálně na férovku do normální školky. Je tam nejmladší, je tam dvacet dětí nebo kolik a normálně to dává. Fakt nemá problém. Takže kochleárním implantátům, sluchadlům, všemu fandím, ale kdybych věděla, že Bertík bude autista, tak bych mu to dát nenechala. To bych jako, ale to se nedá nijak odhadnout.

T: No, tak jste vlastně odpověděla na moji další otázku, která je, jestli byste to doporučila ostatním rodičům.

Rodič B: No, v podstatě jako doporučila, protože se to nedá odhadnout jo, ale, no...

T: A ještě teď nevím, jestli jsme říkaly, kolik mu bylo let, když mu diagnostikovali autismus...

Rodič B: No, nějak kolem těch tří to bylo. Myslím, že to bylo v září před tím, než mu byly tři. Od paní psycholožky byl první jakoby nástřel, pak jsme čekali v podstatě skoro rok na Nautis a tam jsme byli v září, v říjnu 2016. Mladšímu byly dva měsíce. No. Takže tak. Vid'? A tam to teda potvrdili, že středně funkční dětský autismus a intelekt nějakým způsobem zachován, dokonce v určitých jako sférách byl nad průměrem. No, Rainman, vid'?

T: A na jméno, když na něj voláte, tak zareaguje?

Rodič B: Na můj hlas vůbec, tatínek jeho říká, že na jeho trochu jo. Já teda osobně se na to vůbec nespolehám.

Příloha 2 – Rámcová analýza rozhovorů

		Rodič A	Rodič B
0	věk	<i>Adélce teda je 7.</i>	<i>Bude mu 7 v listopadu.</i>
1	první podezření na SP / PAS (věk, proces)	<i>No, v podstatě od začátku. Už i s tím porodem vlastně byly komplikace. (...)Hnedka po porodu zjistili, že má nedovyvinutý srdce. (...)takže vlastně fakt už od toho narození už vlastně byly nějaký jakoby polopotíže.</i> <i>Jako byla taková i spastická, prostě tak jako vůbec nebyla jako ty starší děti.</i> <i>A když jí bylo asi půl roku, 7 měsíců, tak nějak prostě, tak už mně přišlo, že je strašně pozadu jo, že se vůbec nevyvíjí, tak jak by měla. (...)byla furt tak nějak strašně opožděná, už</i>	<i>Už v porodnici vyšel špatně ten screening, co se dělá na ten sluch s tím, že nás objednali za tři měsíce asi na kontrolu.</i> <i>Celkově to bylo takový dramatický, takže jsme se objednali jinam, tam jsme šli když bylo Bertíkovi 6 týdnů, a tam jsme bohužel narazili na špatnou lékařku, která nám rok tvrdila, že slyší.</i> <i>Byli jsme u ní asi třikrát za ten rok a ona vždycky mu zopakovala to vyšetření, jenom ty otoakustický emise, nikam nás neposlala - na BERU, ani na nic jinýho...</i>

		<i>v tom vývoji, už od začátku...</i> <i>No a pak mě prostě nějak napadlo jednou, byli jsme u dětské lékařky a ona jí tak nějak cinkala tím zvonkem u hlavy a Adélka nic.</i> <i>To už jsme jakoby věděli, že ale tam má ty příznaky autismu. (první implantace)</i>	<i>A vždycky přišla s tím, že slyší.</i> <i>Vlastně tak se přišlo na ten autismus, že on ačkoliv nosil sluchadla a rehabilitoval s nima, nebo respektive nosil ty implantáty, tak se fakt jako nerozvíjel v tom sluchu. A tam vlastně vyšlo první podezření na ten autismus od paní psychologky.</i> <i>Že ta rehabilitace řečová neprobíhá tak jak by měla.</i>
2	diagnostika SP	<i>...nás objednala na ORL na Bulovku. Tak jsme tam šli a tam už jsem viděla, že už je něco špatně. Protože vlastně vůbec s námi nechtěli mluvit, vůbec nám nechtěli jakoby nic říct a rovnou nás poslali, ať jedeme do Motola. (...)</i>	<i>Až potom jako na nátlak rodiny jsme se dostali jinam. Nejdřív vlastně na VRA do Tamtamu, kde teda vyšlo, že by měl mít nějakou ztrátu sluchu a pak jsme už šli na BERA do Hradce a tam vyšlo, že je hluchej. Jako že má vlastně velmi těžký ztráty sluchu.</i>

		<i>A tam jsme se dostali, když bylo Adélka asi necelých 9 měsíců.</i> <i>No a pak přijel pan doktor, vzal bubínek, udělal takle třísk, třísk a řek nám „no, ta je hluchá“.</i>	<i>Takže rovnou objednáni do Motola, na SSEP.</i> <i>Od toho roku tak ten rok trvalo stanovení tý diagnózy a tak dále...</i>
	diagnostika PAS	<i>Nechtěli dřív, než jí budou tři. No tak když jí bylo asi dva a půl, tak já jsem se vlastně objednávala, rok jsem čekala, než se uvolní místo na vyšetření, takže za rok potom jsme šli na vyšetření. No a tam, v podstatě během hodiny nám určili dětský autismus.</i>	<i>No, nějak kolem těch tří to bylo. Myslím, že to bylo v září před tím, než mu byly tři.</i> <i>Od paní psychologky byl první jakoby nástřel, pak jsme čekali v podstatě skoro rok na Nautis a tam jsme byli v září, v říjnu 2016.</i>
3	komunikace před KI – kom. syst.		<i>Takže Bertík dostal sluchadýlka, byl vlastně šikovnej, docela hezky s nima rehabilitoval.</i>

			<i>My jsme začali znakovat. (...) všichni v rodině těm znakům fandíme</i>
4	proces rozhodování o KI	<i>Hnedka nás seznámil s tím, že je možnost implantace, dal nás rovnou na seznam čekatelů na ten implantát.</i> <i>No a v průběhu prázdnin jsme až řešili, jestli bude implantovaná, nebo ne.</i> <i>Protože nám řekli, že vlastně pojišťovna nechce implantovat autisty.</i> <i>Takže jsme prošli, supr, odimplantovali, no, ale pak už když jsme chtěli vlastně implantovat druhé ucho, tak už jsme neprošli. Protože už to bylo tak... Už to bylo prostě tak očividné, že tam ten autismus je, že tam je ještě nějaká mentální vada. Takže to nám tu implantaci zamítli.</i>	<i>Rovnou zapsání do pořadníku na kochleární implantaci, sluchadla a tak dále...</i> <i>Tehdy jsme se domluvili, že nejdřív dáme jedno ucho, na druhým necháme to sluchadlo, na lepším, a pak se uvidí. No a pak jsme rovnou jako doopervali to druhý. Jako zpětně. Jenže to byla blbost no.</i>

5	období před a po KI (věk)	<i>Rok a půl.</i>	<i>Operace byla lehce před druhým narozeninama.</i> <i>To druhý bylo hned potom.</i> <i>Po tý první implantaci měl komplikace. Tam i měl vlastně asi tři reoperace.</i> <i>Takže Bertík byl v tom raným dětství v narkóze asi osmkrát - to máme spočítaný. (...) což si myslím, že prostě pro tu hlavičku nebylo úplně dobře. Ale to je jenom můj názor.</i>
6	první nastavování, reakce a zvykání na KI	<i>První nastavování bylo strašně zvláštní. Tím, že nedokázala dát najevo, co se jakoby děje, tak my jsme poznali, že něco slyší. Protože ona se úplně zarazila a takhle vlastně</i>	<i>(nastavování) - Asi dobrý no, já nevím. (...) Jenom vím, že když jsme přišli domů, tak že znakoval, že slyší muziku a že začal tancovat.</i>

	koukala... a úplný štronzo... Ten první rok to bylo vopravdu prostě hrozný, že prostě jsme to ucho nandávali, ona ho nechtěla, furt to padalo... Samozřejmě to odhazovala. To trvalo asi rok, než si vůbec uvědomila ten přínos (...)po tom roce už to bylo dobrý, už to chtěla mít na té hlavě, nevadilo jí to, už s tím docela dobře fungovala. No měla hrozný problém, když se vybil. Neuměla přijít, ukázat, že už je vybitý, takže se začala vztekat a zahodila ho. A pak už ho nechtěla. Že se vybil a už ho nechci. Museli jsme čekat i hodinu,	On ještě jak nosil ty ouška, tak hodně plakal. Hodně ho to trápilo, nechtěl to nosit, byl to strašnej boj. Tak jsme se pak rozhodli, že to zkusíme chvílku bez uší. Takže to třeba tři čtvrtě roku vůbec nenesil po dohodě s Motolem, no a pak jsme si řekli, že jako ušel zas nějaký kus cesty, tak že to zkusíme znova. Takže teďka to zkusíme asi třeba půl nebo tři čtvrtě roku jako od znova a je to dobrý. Už minimálně nepláče, nějakým způsobem to nosit chce, minimálně ví, že se to takhle nosí na ven, do školky... Jak hučel že jo, no... (...)To bylo právě tehdy, jak jsme to teda sundali. A myslím si, že to bylo teda jako dobrý rozhodnutí. Že mu to prostě dovolilo nějakým způsobem víc ten

		<i>dvě, tři, nebo třeba i do druhého dne, pak už prostě nechtěla.</i>	<i>svůj svět vnímat tak, jak potřeboval.</i>
71	komunikace po KI	<i>My znakujeme v podstatě furt.</i> <i>Pravda je, že nám spousta lidí, i třeba psycholožka, říkala, že autisti neznakují. Že nebude nikdy znakovat.</i> <i>Takže my jsme zkoušeli různé metody, obrázky, piktogramy, no prostě jsme nakoupili spoustu kravin, co s ní budeme dělat. Ale na ní to nefungovalo, protože ona s tím vůbec nechtěla pracovat a jediné, co jsme zvládli, tak fungovala podle fotek. My jsme opravdu všechno nafotili, protože ona potřebovala konkrétní věci. Nějaký abstraktní obrázek něčeho, jako piktogram čehokoliv jí vlastně vůbec nic neřekl.</i>	<i>No a Bertík vlastně znakuje dodnes.</i> <i>Určitě mluvit nebude.</i> <i>Furt je primární ta komunikace téma znakama.</i> <i>Zůstala mu „máma“, když mu teče do bot. Ale to v podstatě nikdy nepoužívá na mě, to používá jenom třeba v těch školkách, nebo když je někde jako beze mě. On to používá i na tátu. Ale jinak ne. Ale odezírá docela. (...) Já to teda všechno podporuju znakama.</i> <i>Učitelky, který vůbec neznakujou. (...)A říkaj, že</i>

		<i>Tři roky jsme znakovali bez odezvy (...)než šla do školky, to jí byly ty 4 roky, tak najednou začala úplně z ničeho nic opakovat.</i> <i>Protože my jsme tady měli všude obrázky, i nalepený na lednici, jídlo, pití, prostě všechno, aby když teda nedokáže udělat ten znak, tak aby přinesla ten obrázek, co chce.</i> <i>Ona nemá potřebu vyhledávat druhou osobu, aby jí pomohla. (...) (Takže ve chvíli, kdy nemusí komunikovat, tak radši nekomunikuje)</i> <i>Takhle je s ní ta komunikace těžká, že vlastně dlouho trvá, než se s ní jakoby dopracujete, co teda...</i>	<i>se normálně domluvěj, že odezírá no.</i> <i>On samozřejmě ve školce má obrázky hodně, já si taky vypomáhám obrázkama, nebo teda všichni... (...) A potom si hodně vypomáháme obrázkama na věci, na který nám nestačí ani piktogram, ani znak. (...)že mu to normálně najdu na googlu na obrázkách.</i> <i>(piktogramy) - Taky, no jako já jsem nikdy úplně se ho nesnažila v tom podporovat, (...) ale v tý školce mají normálně schéma. On je ale schopnej to pochopit i těma znakama. vlastně těma znakama se domluví. Ale piktogramy taky chápe každopádně.</i>

		<i>Jo, takže když máme někde nějaký problém, tak ona většinou udělá to, že jde do toho telefonu a tu věc mi najde na fotce. (...)A pak jí ukážeme znak, aby si to spojila. (...)ona spoustu znaků ví, ale někdy si nevzpomene nebo to neumí použít v tu chvíli.</i> <i>No, ona má spoustu citoslovcí, ale nechce vůbec říkat slova. Prostě nechce mluvit. (...)jenom ty zvířátka, máma, táta, jídlo, ham – jak říkám, citoslovce. Jo a pití. Ale jinak vůbec. Komunikace verbální teda vůbec v jejím případě</i> <i>Holt nemluví, nevíme jestli bude,</i>	<i>On je schopnej, on třeba čte. Já vůbec nevím, jak to dal, ale tím globálním čtením...</i> <i>Ale nedokážu si představit, jak by ho mohli vzdělávat bez těch znaků, který on opravdu potřebuje.</i> <i>Jo ještě je zajímavý, že si vymejší svoje znaky...</i> <i>Na můj hlas vůbec, tatínek jeho říká, že na jeho trochu jo. Já teda osobně se na to vůbec nespolehám.</i>
73	interakce s vrstevníky, sourozenci	<i>No z její strany vůbec. A do teďka je to špatný.</i>	<i>Komunikuje stejně s těma dětma.</i>

		<i>Vlastně ji nezajímali do nějakých 5 let třeba. (...)Vůbec nevyhledávala žádnou hru.</i> <i>Až teď vlastně, ten poslední možná rok, rok a půl. Trošku jako. Ona ho vyhledá, mazlí se s ním, ví že tady ten brácha je, ptá se kde je, když tu není a už ji trochu zajímá. (...)Takže se zajímá, co dělají, kde jsou, že nejsou doma.</i> <i>Ona se tak přijde jakoby podívat, ale ty děti nevědí, co s ní mají dělat, jak s ní mají komunikovat, je to takový složitý.</i> <i>Jenže ona neumí komunikovat s těma dětma, takže prostě její forma komunikace je „dej mi to, já si to vezmu“. Což většinou nefunguje. Takže pak jsme u toho my, kteří se</i>	<i>On má rád děti, má rád starší děti.</i> <i>Takže s tím trošičku bojujeme - s tím kontaktem, protože samozřejmě neví, jak na to no.</i> <i>Na brášku znakuje, brášku provokuje. To jako hodně provokuje děti. A hodně se o něj snaží starat, hodně ho komanduje.</i> <i>Ale jako je na něj hodnej, i si od něj nechá hodně líbit, chce si s ním hrát. Zase neví úplně jak na to.</i>

		<i>snažíme to nějakým způsobem rozsoudit</i> <i>Furt vlastně potřebuje někoho k té komunikaci.</i>	
72	pochození a akceptování rodinné rutiny	<i>Já si myslím, že úplně ne. Protože ona v tom systému jela furt.</i>	<i>Hm, to si nemyslím.</i>
8	zájmy – změna po KI?	<i>Ona ráda plave.</i> <i>Má ráda hřiště - jako prolejkzy, klouzačky...</i> <i>To musím říct, že to je strašně smůla, že zrovna ona, která se o to nejvíc zajímá, tak neslyší. (...) Ale Adélku zajímá všechno co se týče hudby. Hrozně ráda poslouchá i když manžel třeba hraje na kytaru, nebo když hraje na klavír, tak ona hrozně ráda chodí poslouchat a sama si třeba řuká, naučili jsme ji, že ty písničky mají takové ty barevné špuntíky</i>	<i>Vlastně do dneška tu muziku nějakým způsobem vnímá asi tak jako nejlíp Bertík.</i> <i>Hodně se honěj ted', tak to jsou spokojený oba dva. (...)hru má docela pěknou.</i> <i>Jo a rád závodí, ale zase není schopnej pochopit, že by měl bejt první.</i> <i>Muzika, no ale to ho vlastně asi bavilo docela už před tím, už když měl sluchadla...</i>

		<i>nakreslené, jako notičky, a ona má ten xylofonek a vlastně si jede podle těch puntíků. Tu písničku.</i>	
9	návštěvy klin. logo / jiných odborníků	<i>Takže ona nastoupila vlastně ve 4 a půl do školky. (...) No naučili se vlastně během těch let. (...)Dokonce měli pro celou školku, pro paní učitelky, hodiny znakový řeči.</i> <i>My jsme vlastně chodili na Mrázovku k paní doktorce a teď k ní chodíme soukromě.</i> <i>(RP) - Ve dvou no. Teď vlastně to skončilo</i> <i>Kromě logopeda už nemáme nikoho, už má jenom mě. A trochu samozřejmě školu že jo...</i>	<i>V rámci nastavování. Ale že bychom teď chodili, jak jsme chodili na logopedii, tak zatím ne. A zatím si myslím, teda jako upřímně - nebo já nevím, zas abych nebyla za krkavčí matku - ale že to není úplně teď jako... On to nastavování nějakým způsobem dává, když teda má náladu, to jako chápe a podporovat mluvení, to je takový... Leda ty znaky no, ale to zase tím, že já docela znakuju, tak si myslím, že tohlencto máme nějak pokrytý. Uvidíme dál, jestli by se ta řeč nějak jako rozvíjela, ale zase...</i> <i>Máme dvě raný péče.</i>

		<i>Uvidíme, jak to půjde no. Jak bude potřebovat větší podporu v tom, že bychom třeba střídali nějaké dva logopedy.</i> <i>Teď už vlastně jsme v kontaktu jenom s SPCčkem</i>	<i>A na žádnou jako terapii autismu vyloženě nechodíme.</i>
10	spokojenost s KI, očekávání X realita	<i>Takže jí se vlastně tou implantací, kromě toho sluchu nezměnilo vlastně vůbec nic.</i> <i>To je strašně těžký... Protože samozřejmě v tu dobu, kdy ona byla implantovaná, my jsme vlastně vůbec netušili, co to znamená autismus a co to vlastně v reálu je. Tak máte velikánský očekávání a pak vlastně ta realita vás dá takhle úplně dolů, že vidíte, jak se rozevírají ty nůžky mezi těmi dětmi. Že ty děti, které byly implantované úplně stejně jako Adélka, tak jdou</i>	<i>To jako, on vlastně s těma implantátama nikdy nerehabilitoval tak pěkně jako s tím sluchadlem. Myslím, že se s tím prostě nikdy jako úplně nesžil. Myslím, že s těma sluchadlami by měl větší šanci na tu rehabilitaci.</i> <i>No já bych mu to nenechala udělat, kdybych věděla, že bude mít autismus. Já si myslím, že to teda pro něj není dobře, že vlastně s těma sluchadlami, který by mu jenom mechanicky zesilovaly ten zvuk, že by</i>

		<i>najednou strašně nahoru. Úplně v pohodě slyší, mluví, znakuje, prostě jsou úplně v pohodě a ona je furt dole. Do teďka ty rozdíly jsou strašně velikánské.</i> <i>Pak ty nároky snižujete, od toho co jste očekávali. (...)tak pak najednou jste rádi, když najednou znakuje... A jsme rádi, jsme rádi že slyší... To je hrozně důležité... (...)že slyší a že na ty zvuky reaguje a že reaguje na náš hlas.</i>	<i>mu bylo líp. Ale to prostě nemůžete odhadnout.</i> <i>To je fakt všechno přebítý tím autismem. Já to nedokážu od sebe úplně oddělit. Já si myslím, že kochleární implantát je úžasná věc.</i>
11	doporučení	<i>Určitě.</i> <i>Já do teď s tím nesouhlasím, že nás vlastně vyřadili z té druhé implantace kvůli tomu, že je autista.</i>	<i>Kdybych věděla, že má autismus, tak bych mu určitě nechala sluchadlo.</i> <i>No, v podstatě jako doporučila, protože se to</i>

		<i>At' je autista nebo ne, tak prostě to pomáhá vždycky, ten implantát... Holt nejsou takové výsledky jako třeba jsou u těch zdravých dětí, což je vidět, že to nemá takový přínos, ale přínos to má pro ní stoprocentně</i> <i>At' nemluví, to je jedno, ale at' slyší. At' slyší! At' všichni slyší!</i>	<i>nedá odhadnout jo, ale, no...</i>

Příloha 3 – Dotazník

Vyplněním tohoto dotazníku souhlasím se zpracováním informací pro účely diplomové práce Bc. Aleny Vovsové s tématem Rozvoj komunikace u dětí s PAS a kochleárním implantátem. Současně **SOUHLASÍM** / **NESOUHLASÍM*** s uvedením svého jména v souvislosti s níže doplněnými výpověďmi.

*nehodící se škrtněte

1. V rámci jaké poradenské profese se setkáváte s neslyšícími dětmi s poruchou autistického spektra po kochleární implantaci?
2. Vzhledem k Vaším zkušenostem, jaký komunikační systém je většinou dětí s PAS a kochleárním implantátem preferovaný? Jaký případně rodičům těchto dětí doporučujete?
3. Jaký je rozdíl v komunikaci dětí s PAS před kochleární implantací a po ní? (oční kontakt, iniciace komunikace, interakce s okolím...)
4. Jaký je rozdíl v porozumění a akceptování režimu a pravidel společné práce před kochleární implantací a po ní?
5. Jaký je Váš subjektivní pocit z profitu dětí s PAS z kochleární implantace?
6. Vzhledem k Vaším zkušenostem, doporučujete / doporučili byste kochleární implantaci dítěte s PAS?